

VIII. Stáció: Jézus találkozik a jeruzsálemi asszonyokkal. Lefelé első kromatikus tercek bánatos zenéje festi az asszonyok siránkozását, könnyek hullását. Jézus megszólal:

Ne rajtam sirjatok, hanem sirjatok magatokon és a Ti Fiaitokon!

Ujra a siránczó motivumot halljuk, felerősödve, mit trombitaszó szakít meg: a katonák sürgetik a menetet.

IX. Stáció: Jézus harmadszor esik el. Még feljebb, még meg-rázóbban hangzik a kiáltás: „Jézus elesett” s még borongósabb, még fájdalmasabb az utána következő Stabat Mater.

X. Stáció: Jézust megfeszítják ruháitól. Először mély fekvésben, majd többszöri ismétléssel mind magasabban halljuk az akromatikus motivumot, mely ennek a képnek zenei magvát képezi.

XI. Stáció: Jézust keresztre feszítik. A durva nép kiált: Feszítsd meg őt! Az orgona erős, rövid, ütősszerű akkordjai a szeget-verő kalapácsok zaját juttatják eszünkbe.

XII. Stáció: Jézus meghal a kereszten. „Én Istenem, Én Istenem, miért hagytál el engem?” Jézus fájdalmasan szomorú szavai állnak a XII stáció zenéjének élén. Halk, sejtelmes, lágyan aláhangyatos akkordok a halálra gyötört test utolsó életterejének fogyatkozását festik elénk. Ismét Jézust halljuk: „A Te kezeidbe ajánlom lelkemet.” Az ezután következő lágy, bensőséges orgonazenének alap-motivumát az a három hang képezi, amellyel az egész művet bevezető „Vexilla regis” kezdődik. Fenségesen szép, égi harmóniákba torkollik ez a zene: „Beteljesedett.” Az Isten fiát gyászoló fájdalom megrázó éneke zárja e tételt.

Ó fájdalom, ó bánatár!
Van-e ki itt ne sirna?
Isten egyszülött Fiát
Fektetik a sirba.

XIII. Stáció: Jézust leveszik a keresztről. A „Pieta”, a Jézus kihűlt tetemét karjaiban tartó, hét törrel sebzett szívű Szűzanya fájdalmának kifejezésére szentelte Liszt ezt a tételt, melynek mesteri szövésű zenéje előbb a Stabat Mater dolorosa t idézi, majd a IV. stáció fájdalmas dallamát, mellyel Liszt a Szűzanya fájdalmát ecsetelte, midőn a keresztet vivő fiával összetalálkozik.

XIV. Stáció: Jézust sirba teszik. Liszt a „Via crucis” 15 tételét mesterien fogta össze művészi egységbe azáltal, hogy az utolsó tételben szövegileg és zeneileg is visszatért az első tételre. „Ave crux, spes unica” halljuk újból a szent keresztet dicsőítő szavakat. A zene a megdicsőülés mennyei harmóniájáig emelkedik, majd pianissimo elhal.

A HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI

KATOLIKUS ÉNEKKAR

által 1942 évi március hó 29-én, virágvasárnap délután 6 órai kezdettel

A BELVÁROSI TEMPLOMBAN

előadandó

LISZT FERENC

Via Crucis — A keresztút

című oratoriumának

ISMERTETŐJE

Ünnepi beszédet mond: KAPOSSY GYULA

Az orgonaszámokat

előadja és kíséri: ANTOS KÁLMÁN

Az oratoriumban előforduló szóló énekszámokat éneklik:

Weisz Lászlóné, vitéz Baráth Mihályné, Keresztes Erzsébet, Kokoska Erzsébet, Varga Károlyné, Benkő József, dr. Endrődi Ferenc, dr. Péczely Attila, Tóth Lajos és Várhelyi Endre.

Vezényel: TÓTH LAJOS

A mű ismertetését Antos Kálmán írta.

A versszövegek Sik Sándor és dr.

Péczely Attila fordításai.

Az oratorium előadása előtt CSEH ANDRÁS kanonok-plébános ünnepélyesen adja át ROSTÁS ISTVÁN egyházközségi gondnoknak a Képviselőtestület gyűlésének jegyzőkönyvi kivonatát az alkalomból, hogy Rostás István ötvenedik éve énekli a virágvasárnapi és nagypénteki passióban az evangélista szerepét

A tiszta jövedelem a belvárosi templom orgonájának adósságtörlesztését szolgálja, miért is felülfizetéseket köszönettel fogadunk!

LISZT FERENC: VIA CRUCIS

Liszt Ferenc mélyiséges vallásossága, mely már kora gyermekségében szokatlan erővel megnyilvánult és élete végéig egyre nőtt szívében, szebbnél szebb egyházzenei alkotások megírására ihlette a láng-lelkű Mestert. Ezek között a legnagyobbak: a Krisztus oratórium, az Esztergomi mise és a Koronázási mise, sajnos, még ma sem ismertek eléggé, de talán még fokozottabb mértékben felfedezésre és kellő értékelésre várnak azok a legszebb gyöngyszemei Liszt egyházzenei alkotásának, amelyek az élete vége felé járó Mester minden földi salaktól megtisztult, csak Istenre néző emelkedett lelkéből fakadtak s amelyek kristálytisztá szép-égük és a bennük csodálatosan egyszerű eszközökkel kifejezésre jutó végtelen mély hit és mérhetetlen érzelmi gazdagság miatt méltán számítanak minden idők és mesterek legértékesebb egyházzenei alkotásai közé. Ilven alig ismert, hallhatatlan műérték a ma előadásra kerülő, 1878–79-ben írt „Via Crucis”, melynek jobb megértésére, mélyebb átérzésére szolgáljanak az alábbi sorok.

Bevezetés: Hat hangból álló méltóságteljes motivum csendül fel az orgonán, mely már magában foglalja az utána következő nagypénteki himnusz, a „Vexilla regis” kezdőhangjait. A „Vexilla regis”-t a kar unisono énekli, az orgona a gregoriánból vett dallamot játsza az énekkel együtt halad, helyenként pedig egyszerű harmóniákkal kíséri azt.

Királyi zászló jár elől
Keresztfa titka tündököl
Melyen az élet hárni szállt
S megtörte holta a halált.

Az ősi jóslat itt betelt
Mit a hű Dávid énekelt
„Az Ur, halljátok nemzetek,
Kereszten trónol köztetek.”

Az ezt követő „O crux ave, spes unica” kezdetű bensőséges áhitatot keltő karének motivumát ugyancsak a „Vexilla regis” kezdőhangjai képezik. (Szóló kar.)

Ó világ üdve, dicsőség,
Kereszt, reményünk üdvözlégy!
A jámbor jónál jobb legyen
S a bűnnek átka tűnjön el.

I. Stáció: Jézust halálra ítélik. (Orgona.) A fortissimo, nagy erővel feltörő motivum, az erőszakos, durva vádaskodást illusztrálja, a tetőfokon lezuhanó akkord, az izgatott nép fenyegető magatartását, majd Pilátus szavait halljuk, ki a vész hangulat láttán így szól: „Én ártatlan vagyok ennek az igaznak véréből.”

II. Stáció: Jézus vállalára veszi a keresztet. (Orgona.) A lassu, vontatott kromatikusan lefelé eső, majd kissé feljebb ismétlődő melódia mélyiséges szomorúságot tükröz és szinte az ember Jézus pillanatnyi tétova visszahuzódását a szörnyű igazságtalanság előtt. Három erős akkord mesterien ecseteli a Megváltó lelkét, mikor az ember pillanatnyi megborzadását legyőzve, erőt vesz magán és halk hangon, fájdalmas lágy szóval üdvözlí a keresztet: „Ave, ave crux!” Egyenletes negyedek monoton zenéje festi a világtörténelem leggyászosabb menetét, az utat a Golgotára.

III. Stáció: Jézus elesik a kereszttel. A férfikar felkiált: „Jézus elesett”, majd a női kar a „Stabat Mater dolorosa” szomorú dallamát intonálja. (Női kar.)

Áll a gyötrött Isten anyja,
Kín az arcát könnybe vonja,
Úgy siratja Szent Fiát.

IV. Stáció: Jézus szent anyjával találkozik. (Orgona.) Sötét tragédiát festő diszonáns akkord szimbolizálja azt a tördöfést, mely a Szűzanya szívét érte mikor a szomorú menettel, keresztjét vivő Szent Fiával összetalálkozott. Szent Bonaventura szerint „sem Mária nem szólhatott hozzá egy szót sem, sem az Ur öhozzá, mert tovább üzték őt azok, kik a halálba vezették.” A kromatikusan felfelé haladó, szinkopált dallam a szűzanya gyötrődő, szakadásig feszülő szívének fájdalmát fejezi ki. Szavak helyett Jézus és Mária egymást néző arca, bánatos szeme beszél: egy éterien finom, mind lejjebb hanyatló melódia, a legtisztább szeretet gyönyörű szimbóluma, melyet mélyiséges fájdalom fátyola borít s amelyet mint vergődő szív el elakadó dobogása, lágy akkordok kísérnek.

V. Stáció: Kyrenei Simon segít Jézusnak a keresztet vinni. (Orgona.) Halk orgonaszó érzékelteti Simon megjelenését, kinek lelkében a szánsalom a segítség mind nagyobb készségét ébreszti. Lágy akkordok fejezik ki a jelenet tetőpontját: a kereszt átadását, utána újra halljuk a Golgotára vivő nehéz léptekeket szimbolizáló egyenletes negyedek monoton zenéjét.

VI. Stáció: Veronika kendője. Ennek a gyönyörű képnek zenei megfestésére Liszt azt a korált választotta, mely a legszebben szól a szenvedő Megváltó arcáról.

Ó vérről verejtékes fájdalmas Istenarc!
Hogy szur tövis füzére hogy szenvedsz gunyakacajt!
Ó fő mit ékesített dicsfényével az ég,
Most szidalmakkal teljes; ezerszer üdvözlégy!

VII. Stáció: Jézus másodszor esik el. A III. stáció zenéjét halljuk itt, de fél hanggal magasabban, mintegy a szenvedés és gyötrelmek növekedését jelképezve.

A belvárosi róm. kat. templomban 1942 március 29-én, virágvasárnap d. u. 6 órakor

LISZT F. A. CRUCIS - A KERESZTUT

c. oratoriuma a Katolikus Énekkar és Antos Kálmán előadásában

Helybiztosítás: Kordában és az énekkari tagoknál!